

Aristolochia (Kokornak)

rodzina Aristolochiaceae (kokornakowate)

Aristolochia clematitis

Aristolochia clematitis

Aristolochia clematitis

Aristolochia clematitis

Aristolochia macrophylla

Aristolochia macrophylla

Aristolochia macrophylla

Do rodzaju **Kokornak (Aristolochia)** należy przeszło 300 gatunków. Są to rośliny rosnące głównie w tropikach. Mogą to być byliny, krzewy lub pnącza, rośliny wytwarzające łodygi podziemne lub liany. Liście mają ułożone skrętolegle. Mogą to być rośliny zimozielone lub posiadające liście opadające na zimę.

W naszych warunkach, na zewnątrz może rosnąć tylko kilka gatunków:

***Aristolochia manshuriensis* (Kokornak mandżurski)** – jest to silnie rosnące pnącze, które pochodzi z dalekiego wschodu (Chiny, Korea, Rosja). Jest bardzo podobny do kokornaku wielkolistnego i to zarówno pod względem wyglądu jak i wymagań. Ma duże liście, które są lekko owłosione.

***Aristolochia tomentosa* (Kokornak owłosiony)** - pochodzi z Ameryki Północnej. Jest to silnie rosnące pnącze o małych, jasnozielonych, silnie owłosionych liściach. Jest o wiele mniej dekoracyjny i wartościowy jako roślina ozdobna od kokornaku wielkolistnego i mandżurskiego.

***Aristolochia clematitis* (kokornak powojnikowy)**

***Aristolochia macrophylla* (Kokornak wielkolistny), syn. *A. siphon*, *A. durior*.**

Aristolochia (Kokornak)

rodzina Aristolochiaceae (kokornakowate)

Aristolochia clematitis (kokornak powojnikowy) - pochodzi z południowej i wschodniej Europy, Azji mniejszej i Kaukazu. Występuje tam dziko w jasnych lasach, zaroślach i rowach. W Polsce można go spotkać w zaroślach jako gatunek zawleczony i dziczyały. Jest to bylina mająca wzniesione pędy, dorastające do 1,5 m wysokości. Liście są mięsiste, trójkątnie sercowate, o tęym wierzchołku, długości do 10-15 cm. Roślina kwitnie od maja do czerwca. Kwiaty wyrastają po kilka w kątach liści, są one jednowargowe, jasnożółte o nieprzyjemnym zapachu - zapach ten przyciąga drobne muchówki, które je zapylają. Owocem jest gruszkowata torebka. Kokornak powojnikowy wytwarza dużo odrostów korzeniowych. Jest rośliną leczniczą i trującą - dawniej jego kłącza miały zastosowanie w leczeniu ludowym, a obecnie jeszcze są stosowane w weterynarii. Jest uprawiany również jako roślina ozdobna. Nadaje się do stosowania na stanowiskach półcienistych w parkach i ogrodach

Aristolochia macrophylla (Kokornak wielkolistny), syn. A. siphon, A. durior. - pochodzi ze Wschodniej części Ameryki Północnej. W 1762 roku został sprowadzony do Anglii, a w 1808 r. trafił do Polski - do Ogródu Botanicznego w Krakowie.

Silne pnącze, dorastające do 10 m (przyrosty roczne mogą wynosić 1-2 m). Pędy rozgałęziają się na ogół nad powierzchnią gleby na 3-7 pędów, które są prawoskrętne. Pędy młode ma ciemnozielone, a starsze szarozielone. Liście ma bardzo duże, sercowate o średnicy powyżej 30 cm, które ustawiają się na podporach dachówkowato. Są one całobrzegie, o tęym wierzchołku, połyskujące, z wierzchu zielone, a pod spodem szarobiałe. Młode liście od spodu są owłosione, zaś starsze - nagie. Ogonek liściowy o długości do 7 cm, ma także zdolność do owijania się wokół podpór. Jesienią liście efektownie przebarwiają się na żółto i opadają na zimę.

Kokornak kwitnie w maju i czerwcu. Kwiaty są obupłciowe, zwisają na długich szypułkach, lecz najczęściej są schowane pod liśćmi i słabo zauważalne. Mają barwę żółto-brązowo-zieloną i oryginalny rurkowato-fajkowy wygięty kształt. Wydzielają lekki, mało przyjemny zapach. Kwiaty te są pułapką dla owadów, mimo iż roślina nie jest rośliną owadożerną. Potrafią więzić owada w swojej gardzieli, aż do dokładnego zapylenia. Owocem jest torebka przypominająca wyglądem nieduży ogórek, o długości 6-10 cm i średnicy 3 cm. Owoc dojrzewa we wrześniu, brązowieje i rozpada się na 6 części, rozsiewając przy tym nieduże, płaskie nasiona o trójkątnym kształcie. W naszych warunkach klimatycznych roślina rzadko wytwarza owoce i nasiona.

Kokornak wielkolistny jest pnączem długowiecznym, żyjącym nawet kilkadziesiąt lat. Jest mrozoodporny, dobrze znosi warunki miejskie i cień - jednak najlepiej rośnie w półcieniu. Wymaga gleb żyznych, świeżych, wilgotnych lub umiarkowanie wilgotnych, ale nie za ciężkich, woli gleby zasadowe. Nie lubi stanowisk bardzo wietrznych. Ze względu na swój szybki wzrost i duże rozmiary był używany do okrywania altan i pergoli (wymaga silnych podpór). Z tego też względu w niektórych regionach naszego kraju zwany jest "krzewem szlacheckim". Można go spotkać w starych parkach. Jest ozdobny również zimą dzięki zielonym, ciekawym pędom. Kokornak rozmnażamy przez siew nasion, przez odkłady, przez szczepienie na korzeniach tego samego gatunku, oraz przez sadzonki zdrewniałe.